

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ БУЏЕТА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 92. став 1. и члану 97. тачка 15. Устава Републике Србије, којима је утврђено да Република Србија, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе имају буџете у којима морају бити приказани сви приходи и расходи којима се финансирају њихове надлежности и да Република Србија, између осталог, уређује и обезбеђује финансирање остваривања права и дужности Републике Србије, утврђених Уставом и законом.

Чланом 99. став 1. тачка 11. Устава Републике Србије утврђено је да Народна скупштина усваја буџет Републике Србије, на предлог Владе.

II. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ СТРУКТУРЕ ПРИХОДА РЕПУБЛИЧКОГ БУЏЕТА

1. Текућа макроекономска кретања

Успешно спроведене мере фискалне политике и успостављање повољног пословног и инвестиционог амбијента током 2015. године резултирала су значајним побољшањем свих економских токова у 2016. години. Привредна активност се убрзава, спољнотрговински и фискални дефицит се смањује, стање на тржишту рада се побољшава, а инфлација је ниска и стабилна. Постигнута макроекономска стабилност, уз реформу привредног система, стимулативно је деловала на инвестициону активност и раст конкурентности домаће привреде на међународном тржишту, чиме је, уз побољшане услове размене, обезбеђен раст извоза. Поред тога, опоравак наших спољнотрговинских партнера, у условима експанзивне монетарне политике ЕЦБ и пада цене нафте, додатно је утицао на повољна економска кретања. Учвршћивање макроекономске стабилности манифестује се кроз смањење унутрашњих и спољних неравнотежа и повећан прилив инвестиција, док су очекивани негативни ефекти фискалне консолидације изостали. Системско решавање проблема предузећа у реструктурирању, уз имплементацију структурних реформи из области радног законодавства и грађевинарства, повољно се одразило на пословни амбијент и напредак Србије на међународним листама конкурентности, као и на побољшање кредитног рејтинга земље. Успешном координацијом монетарне и фискалне политике омогућена је даља релаксација монетарне политике, уз очување релативне стабилности курса којој је доприносило и смањење неравнотежа.

Текућа кретања у привреди уливају оптимизам у погледу кретања БДП до краја године. Након међугодишњег раста од 3,8% у првом кварталу, односно 2,0% у другом, према флеш процени РЗС у трећем тромесечју остварен је раст БДП од 2,5%, што је резултирало растом БДП у првих девет месеци од 2,7%. Физички обим укупне индустријске производње у првих девет месеци 2016. године повећан је за 5,2% у односу на исти период 2015. године, при чему су генератори раста широко дисперзовани, што потврђује чињеница да позитиван допринос даје 20 од укупно 29 делатности. Остварен је раст рударства од 5,4% мг, док је производња електричне енергије већа за 4,5% мг. Раст прерађивачке индустрије од 5,5% мг, вођен је извозно оријентисаним гранама (прехранбена, хемијска и дуванска индустрија, производња производа од гуме и пластике, производња електричне опреме). Посматрано по наменским групама највећи раст производње у односу на исти период претходне године остварен је код трајних индустријских производа (10,7% мг), што је резултат повећаног обима производње електричних апарата и намештаја. Значајно повећање забележено је и у сегменту интермедијарних производа (9,9% мг),

вођено растом хемијске и индустрије гуме и пластике, чиме је ова група производа дала највећи допринос расту укупне индустријске производње од 2,7 п.п. Нетрајних индустријских производа произведено је више за 3,9% м.г, уз најзначајнији раст дуванске и прехранбене индустрије, док је производња капиталних добара на приближно истом нивоу као у периоду јануар-септембар 2015. године, уз наставак негативних трендова у аутомобилској индустрији. Промена легислативног оквира и поједностављење административних процедура подржали су инвестициони циклус у грађевинарству што је резултирало растом вредности изведених радова у првих девет месеци од 9,3% м.г. и бројем издатих грађевинских дозвола од 16,8% м.г. Интензивирање грађевинске активности остварено је како у сегменту високоградње тако и у сегменту инфраструктурних улагања. Раст зарада и повољна ценовна кретања обезбедила су већи расположиви доходак домаћинства што је определило раст услужног сектора упркос песимистичним очекивањима услед мера фискалне консолидације. Реални промет у трговини на мало је повећан за 8,0% м.г, уз најзначајнији раст промета непрехрамбеним производима за 9,7% м.г, затим промета хране, пића и дувана који је износио 7,6% м.г, док се моторним горивима трговало у обиму већем за 6,8% м.г. Стратешка оријентација Владе ка јачању туристичких услуга резултирала је растом броја туриста којих је у овом периоду било око 2,1 милион, што је повећање од 12,3% у односу на исти период претходне године уз преко шест милиона остварених ноћења. Према тренутним проценама, приноси најважнијих пољопривредних култура су знатно изнад вишегодишњег просека. Род кукуруза, као најзначајније пољопривредне културе је већи за 36,6% у односу на прошлогодишњи, а пшенице за 18,8%. Поред житарица већа је и производња индустријског биља и то сунцокрета за 43,6%, соје за 29,2% и шећерне репе за 17,2%.

Значајна побољшања свих макроекономских индикатора почетком године, као и природа одрживости започетих позитивних кретања поправили су изгледе за наредни период и определила ревидирање стопе раста БДП навише са 1,8% на 2,7% (за 0,9 п.п) за 2016. годину. Очекује се да побољшана конкурентност домаће привреде, уз већу искоришћеност и ширење производних капацитета резултира високим реалним растом извоза роба и услуга у 2016. години (9,2% м.г). Истовремено, повољнији инвестициони амбијент и планирана инфраструктурна улагања обезбедиће високу стопу раста инвестиција (6,4% м.г), које ће уз нето извоз дати најзначајније доприносе привредном расту у 2016. години од 1,2 п.п. и 0,6 п.п, респективно. Краткорочни негативан утицај фискалне консолидације на приватну потрошњу неутралисан је растом запослености и зарада у приватном сектору, као и растом расположивог дохотка домаћинства услед повољних ценовних кретања и нижих трошкова задуживања. Сходно томе, након вишегодишњег пада очекује се позитиван допринос приватне потрошње расту БДП од 0,5 п.п. Процењује се наставак растућих трендова и на страни понуде, где ће позитиван допринос убрзању привредне активности дати сваки сектор, уз нешто значајнију улогу услужних и индустријских делатности. Јачање трговине, туризма, угоститељства и информатичких услуга с једне стране и проширење производних капацитета услед раста екстерне тражње, нових тржишних ниша и опоравка домаће потрошње, с друге стране, детерминисаће позитивне доприносе укупном расту услужног и индустријског сектора од 0,9 п.п. и 0,7 п.п, респективно. Значајан позитиван допринос расту БДП даће и сектор пољопривреде, који ће услед ниског нивоа производње у 2015. години и повољних временских прилика током 2016. године остварити међугодишњи раст од 8,4%. Побољшаним институционалним оквиром, нижим трошковима финансирања и ефикаснијом процедуром издавања грађевинских дозвола створени су услови за динамичан раст грађевинске активности, који се прогнозира на 8,9% м.г, и од кога се, будући да је грађевинарство повезано са великим бројем привредних делатности, очекује мултипликативни ефекат на укупни економски раст. Такође, узимајући у обзир стратешку оријентацију креатора економске политике ка јачању малих и средњих предузећа, у наредном периоду могу се очекивати позитивни импулси од стране предузетничког сектора свим сегментима привредне активности

Формална запосленост, као квалитетнији део укупне запослености, је повећана. Томе је, поред оствареног привредног раста, додатно допринело ефикасније ангажовање инспекцијских служби у циљу сузбијања сиве економије. Раст привредне активности, уз

промену радног законодавства, праћен адекватним програмима преквалификације и подстицајима за samozапoшљавање, резултирао је повољнијим кретањима свих индикатора тржишта рада. Према подацима Анкете о радној снази (АРС) након међугодишњег раста броја запослених од 2,7% у првом кварталу 2016. године, позитивна кретања се настављају и у другом кварталу. Укупан број запослених у другом тромесечју већи је за 6,7%, док је стопа незапослености смањена за 2,1 п.п. у односу на исти период претходне године и износи 15,2%. Повећање броја запослених регистровано је у свим производним секторима. Позитивна кретања на тржишту рада потврђују и подаци из Централног регистра обавезног социјалног осигурања, према којима је просечан број формално запослених у периоду јануар-септембар 2016. године повећан за 1,2% м.г. што је у потпуности резултат раста броја запослених у приватном сектору (2,6%). Истовремено, раст запослености забележен је у прерађивачкој индустрији, рударству, трговини и др, што је у складу са повољним економским кретањима у овим секторима. Као резултат бржег раста зарада у приватном сектору, значајно су смањене разлике у платама јавног и приватног сектора. Реални и номинални пад зарада у јавном сектору током 2015. године, утицао је на смањивање разлике у просечној заради јавног сектора и ван њега са око 15% у новембру 2014. године на 5,3% у периоду јануар-септембар 2016. године. Реална просечна нето зарада у периоду јануар-септембар 2016. године повећана је за 2,8%, м.г, што је највећим делом било опредељено растом зарада у приватном сектору (3,9%). Узимајући у обзир очекивани наставак раста БДП и инвестиција, као и досадашња кретања на тржишту рада, до краја 2016. године очекује се даљи раст запослености, док ће зараде пратити динамику продуктивности рада, уз бржи раст зарада у приватном у односу на јавни сектор.

Током 2016. године забележени су ниски инфлаторни притисци, како по основу већине домаћих фактора, тако и по основу ниских трошковних притисака из међународног окружења. Инфлација је и током 2016. остала на ниском и стабилном нивоу. Тако је међугодишња инфлација смањена са 2,4% у јануару на 1,5% у октобру и креће се испод доње границе дозвољеног одступања од циља који важи до краја 2016. године ($4\% \pm 1,5$ п.п). Очекује се да ће до краја 2016. инфлација остати на нивоу испод доње границе дозвољеног одступања од циља Народне банке Србије. На кретање инфлације утицаће очекивани наставак опоравка цена нафте и примарних пољопривредних производа на светском тржишту, раст инфлације у евро зони, али и ефекат ниске базе из претходне године.

Ниске цене нафте на међународном тржишту, постепено економски опоравак наших главних спољнотрговинских партнера и ефекти ранијих СДИ у прерађивачку индустрију повољно су деловали на спољнотрговинску размену у 2016. години коју карактерише повећање обима размене и значајно смањење спољнотрговинског дефицита. У периоду јануар-септембар извезено је робе (ц.и.ф.) у вредности од 9,9 млрд евра, а увезено робе за 12,7 млрд евра, што је повећање од 10,1% и 5,7%, респективно, у односу на исти период 2015. године. Раст извоза робе, у овом периоду, резултат је пре свега извоза погонских машина и уређаја, као и електричних апарата и опреме. Позитиван допринос побољшању спољнотрговинске размене наставио је да даје извоз хемијских производа, дувана и поврћа и воћа. С друге стране, извоз гвожђа и челика у првој половини године је вредносно смањен, чему су допринеле ниске цене сировина на светском тржишту. Међутим, у трећем кварталу, након доласка кинеске фирме Хестил, извоз се убрзава за трећину међугодишње, што умањује негативан утицај с почетка године. Такође, ниска цена нафте и последично ниже цене нафтних деривата утицали су на нижу вредност извоза, док је опоравак енергетског сектора од поплава из 2014. године утицао на снажан раст извоза осталих енергената (електричне енергије и гаса од 31,5% и 12,4% м.г, респективно). Кретање увоза у овом периоду карактерише раст увоза погонских машина и опреме, електричне опреме и ђубрива, док најзначајнији негативан допринос расту увоза потиче од ниже вредности увоза гаса и сирове нафте и нафтних деривата. Покривеност увоза извозом изражена у еврима у првих девет месеци износила је 77,9%. Највећи спољнотрговински партнери у периоду јануар - септембар 2016. године биле су земље ЕУ, на које се односило 66,4% укупног извоза и 63,4% укупног увоза.

Платнобилансна кретања карактерише знатно бржи раст извоза од увоза робе и услуга, што је утицало на смањење дефицита текућег рачуна у првих девет месеци на ниво који је за више од две петине нижи у односу на исти период претходне године и у потпуности је покривен страним директним инвестицијама. У периоду јануар-септембар дефицит текућег рачуна износио је 880,9 мил. евра док је у првих девет месеци 2015. године износио 1.132,6 мил. евра. Ово побољшање је једним делом резултат повољних односа размене, али је у највећој мери опредељено растом међународне конкурентности домаће индустријске производње. Истовремено, прилив страних директних инвестиција је значајан и износио је 1,3 млрд евра. Очекује се да укупан дефицит текућег рачуна у 2016. години износи око 1,5 млрд евра, или 4,2% БДП, што је ниже за 0,5 п.п. у односу на 2015. годину, уз потпуно покриће дефицита са СДИ. Широка дисперзија страних директних инвестиција у различите области прерађивачке индустрије резултираће бржим растом извоза, док ће бољи пословни амбијент резултирати већим нето приливом СДИ (1,8 млрд евра, што је 5,2% БДП).

2. Макроекономске пројекције за 2017. годину

Економска кретања и изгледи Србије у наредном периоду у великој мери ће зависити од кретања и изгледа у међународном економском окружењу, пре свега, у чланицама евро зоне које су главни партнери Србије у робној размени и инвестицијама.

Међународно окружење

Глобални економски опоравак одвија се у условима нестабилних финансијских и робних тржишта, успореног привредног раста развијених земаља и благо побољшаних макроекономских изгледа земаља у развоју, дивергентних монетарних политика водећих централних банака и растућих геополитичких тензија. Учестале ревизије стопа раста највећих привреда и економија у развоју додатно повећавају неизвесност на глобалном тржишту усмеравајући токове капитала ка „сигурним уточиштима“. Реакција водећих централних банака и постепена нормализација монетарне политике ФЕД могли би да се одразе на смањену спремност инвеститора да преузимају ризик, а тиме и на прилив капитала према земљама у успону, па и Србији. Пад цена нафте и других примарних производа наставља да доприноси дезинфлаторним притисцима. Успоравање и ребалансирање кинеске привреде у условима растућих геополитичких тензија негативно утиче на привредни раст и трговинске токове, посебно наших највећих економских партнера (земље ЕУ). У условима повећане политичке неизвесности изазване одлуком о изласку УК из ЕУ, као и пролонгирањем коначног договора о слободној трговини са САД, постоји могућност повећања протекционизма, што ће и надаље утицати на успоравање протока робе, капитала и радника. У нестабилном глобалном окружењу, привреда Србије, као мала и отворена економија, је поправљањем домаћих макроекономских фундамената смањила унутрашње и спољне неравнотеже и тиме ојачала отпорност на екстерне шокове и смањила ризике из међународног окружења.

Фактори који су подржавали глобални привредни раст у 2015. години настављају са позитивним доприносом и током 2016. године тако да је према прелиминарној процени Међународног монетарног фонда у првој половини 2016. године остварен раст од 2,9%. Истовремено, негативни ризици везани за успоравање кинеске економије и неизвесност око коначног статуса Уједињеног Краљевства у ЕУ, утицали су на успоравање глобалних трговинских и финансијских токова. Раст евро зоне је стабилан и вођен пре свега растом приватне потрошње и инвестиција. И поред повећања приватне потрошње, раст у САД је успорен услед пада бруто инвестиција у извозно оријентисаним секторима, што је последица негативних ефеката апрецијације долара. Привреде земаља у развоју, као нето извозника базичних производа, бележе солидан раст упркос паду цена сировина, иако је он у оквиру те групације хетероген. Раст у Индији и Кини је снажан, док је услед суше у Бразилу и ниских цена примарних производа, регион Латинске Америке забележио рецесиона кретања.

ММФ је у Светском економском прегледу из октобра задржао јулску процену глобалног економског раста од 3,1% за 2016. и 3,4% за 2017. годину. Прогноза узима у обзир ефекте успоравања кинеске економије што се негативно одражава на инвестициону активност и трговинске токове, ниске цене енергената које смањују приливе земаља извозника, успоравање раста у САД и неизвесности у погледу преговора о изласку УК из ЕУ. Као последица нових околности, раст развијених земаља је ревидиран наниже, док су изгледи земаља у развоју побољшани. Очекује се низак ниво инфлације у 2016. години и њено благо убрзање током средњорочног периода. Предвиђа се убрзање раста цена у развијенијим економијама, са 0,8% у 2016. на 1,9% у 2018. години и смањење инфлације у земљама у развоју, са 4,5% на 4,2%, у истом периоду. Кретања цена метала и енергената на међународном тржишту од почетка 2016. године позитивно су се одразила на привредну активност земаља нето увозника примарних производа, мада нешто слабијим интензитетом него у 2015. години. Очекује се да ће цена нафте типа Брент (просечна цена нафте типа „Брент”, „Дубаи Фатекс” и „Западни Тексас”) у 2016. години износити 43,0 \$/барел, што је смањење од 15,4% у односу на 2015. годину, док ће се у 2017. години повећати на 50,6 \$/барел. Услед слабије инвестиционе тражње у Кини, цене метала су забележиле кумулативни пад од око 50% од 2011. године. Процењује се да ће се овакви трендови наставити до краја године (пад од 7,5%) уз стабилизацију цена у средњем року. Истовремено, у Кини, која учествује са 50% у светској производњи челика и 60% у потрошњи руде гвожђа, очекује се даљи пад увозних цена ове руде са 53,9 на 48,4 \$/метричка тона. Цене житарица настављају тренд пада и у 2016. години, док се солидан опоравак предвиђа за 2017. и 2018. годину.

Дезинфлаторни притисци у евро зони навели су Европску Централну Банку да од марта појача експанзивност монетарне политике, док се према најјавама Савезних резерви САД очекује постепено смањење експанзивности монетарне политике у САД у наредном периоду.

Европска комисија је у новембру задржала мајску процену раста привредне активности ЕУ за 2016. годину од 1,8% услед пролонгираног дејства полуга раста из 2015. године, док је за 2017. годину пројекција ревидирана наниже на 1,6% услед повећања неизвесности. Депрецијација евра, ниска цена нафте, акомодирајућа монетарна политика ЕЦБ, повећани јавни расходи и прилив миграната у појединим чланицама неки су од фактора који су утицали на убрзање раста у 2015. години. Међутим, утицај ових позитивних импулса је привременог карактера и постепено нестаје под притиском успоравања економија развијених земаља и светске трговине. У наредном периоду очекује се да домаћа тражња и даље буде главни покретач раста БДП, који посебно подупиру прилагодљив карактер монетарне политике и повољна фискална политика у 2016. години. Повољнија кретања на тржишту рада, у виду раста запослености и зарада, повећаће расположиви доходак домаћинстава и утицати да приватна потрошња буде главни покретач раста. И поред тога што ће стопа незапослености остати неуједначена међу државама чланицама, очекује се смањење укупне незапослености у ЕУ у 2016. години на 8,6%, што је за 0,8 п.п. ниже у односу на 2015. годину. Раст инвестиција биће подстакнут бољим условима пословања, јефтинијим кредитирањем привреде, повећаним јавним издацима и спровођењем активности Инвестиционог плана за Европу ЕК. Очекује се да ће просечна инфлација у 2016. години износити 0,3%, што представља благо повећање у односу на 2015. годину. Очекује се да ће раст зарада, уз смањење производног јазга, убрзати раст инфлације у наредном периоду. Такође, позитиван допринос расту инфлације даће и спољни ценовни притисци, уз позитиван предзнак за инфлацију увозних цена у 2017. години, након што је у четворогодишњем раздобљу он био негативан, те се за 2017. и 2018. годину прогнозира инфлација од 1,6%, односно 1,7%.

Опоравак привреда земаља ЕУ прате повећани унутрашњи и спољни ризици. Раст земаља ЕУ неће бити уједначен и довољан да се убрза конвергенција међу земљама чланицама. Ризици се односе на могућност да се ефекти успоравања привреда земаља у развоју, посебно у Кини, прелију на евро зону преко трговинских и инвестиционих токова, али и на неизвесност у погледу будућих кретања цена сировина и енергената на међународном тржишту. Са друге стране, бржи глобални раст од пројектованог резултирао би растом тражње за нафтом, док би смањена

улагања у капацитете нафтног сектора услед неповољних ценовних кретања, могла имати за последицу смањење понуде овог енергента, што би здружено условило раст цена нафте већи од претпостављеног. Политички фактори ће такође утицати на раст земаља ЕУ у 2017. години, с обзиром на преговоре о изласку УК, што може успорити слободан проток робе, капитала и радника унутар ЕУ, али и геополитичке тензије које повећавају аверзију инвеститора према ризику, тј. утичу на смањење инвестиција.

Макроекономски оквир

Економска кретања и изгледи Србије у 2017. години у великој мери ће зависити од кретања у међународном економском окружењу, као и од даљег спровођења програма економских реформи. Тренутни показатељи, као и средњорочни изгледи за реални сектор указују на убрзање привредне активности. Побољшана кретања условила су ревизију свих макроекономских агрегата за наредни средњорочни период. Макроекономском пројекцијом за 2017. годину предвиђен је наставак смањивања макроекономских неравнотежа. Основни сценарио развоја у наредном периоду заснован је на повећању удела инвестиција у БДП, смањењу удела јавних расхода у БДП, повећању удела извоза робе и услуга у БДП, уз смањење удела дефицита текућих трансакција у БДП. Кључне претпоставке за остваривање предвиђеног сценарија су очување фискалне стабилности, наставак реструктурирања привреде (посебно у делу јавног сектора), даље унапређење пословног окружења, ширење и модернизација производних капацитета, пре свега у сектору разменљивих добара, као и одржавање континуитета у приближавању ЕУ.

Коригована је навише пројекција раста БДП у 2017. години за 0,8 п.п. (са 2,2% на 3,0%). Остварени системски напредак у стварању афирмативног привредног окружења омогућиће раст страних и домаћих инвестиција, док ће убрзање реструктурирања привреде створити услове за ново запошљавање и повећање продуктивности и конкурентске позиције земље. Резултати до сада спроведених реформи обезбедиће раст инвестиционе активности од 5,7%, која ће бити најзначајнији генератор привредног раста у 2017. години са доприносом од 1,2 п.п. Након благог опоравка приватне потрошње у претходној години, у 2017. години очекује се њено убрзање као резултат повећања животног стандарда становништва и допринос расту БДП од 1,0 п.п. Висок раст извоза биће праћен растом увоза услед веће тражње за инвестиционим добрима и репроматеријалом што ће одредити позитиван допринос нето извоза од око 0,6 п.п. Посматрано са производне стране очекује се да ће раст стандарда становништва резултирати значајним доприносом услужног сектора, а ефектуирање инвестиција из претходног периода утицаће на раст индустријске производње. Макроекономском пројекцијом предвиђен је наставак бржег раста извоза од увоза и у 2017. години уз даље побољшање међународне конкурентности. Пројектована путања реалног раста извоза роба и услуга заснована је на ширењу домаћих производних капацитета и јачању екстерне тражње за домаћим производима, који ће омогућити раст тржишног удела на извозним тржиштима, уз јачање трошковне и ценовне конкурентности. Бржи раст извоза од увоза омогућиће смањивање робног спољнотрговинског дефицита, док ће дефицит текућих плаћања бити смањен са 4,7% БДП у 2015. на 3,9% у 2017. години. При томе ће у структури прилива капитала доминирати удео страних директних инвестиција које ће бити главни извор финансирања дефицита текућег рачуна.

Узимајући у обзир очекивани наставак раста БДП и инвестиција, као и досадашња кретања на тржишту рада, у 2017. години очекује се даљи раст запослености, док ће зараде пратити динамику продуктивности рада, уз бржи раст зарада у приватном у односу на јавни сектор. Очекује се да ће укупна запосленост наставити раст и у 2017. години, вођен растом запослености у приватном сектору. Захваљујући унапређеној регулативи о радним односима отклоњене су структурне препреке запошљавању, повећана је флексибилност на тржишту рада и створене основе за смањење рада у сивој зони, што ће утицати на наставак позитивних трендова.

Пројекција инфлације заснована је на очекиваним кретањима у домаћем и међународном окружењу у наредном периоду. НБС је, у сарадњи са Владом Републике Србије, снизила циљану стопу инфлације почевши од 2017. године са $4\% \pm 1,5$ п.п. на $3\% \pm 1,5$ п.п као резултат већ успостављене макроекономске стабилности и побољшаних економских изгледа за наредни период, чињенице да је инфлација у Србији одржана на ниском нивоу у континуитету три године и да су инфлациона очекивања финансијског сектора и привреде усидрена у границама новог циља. Снижавањем циљане инфлације за наредни средњорочни период додатно се умањује неизвесност у пословању целокупне економије, што ће дати импулс даљем унапређењу инвестиционог амбијента и снижавању трошкова дугорочних финансијских потреба привреде. На враћање инфлације у циљане оквире у 2017. години утицаће исцрпљивање ефеката овогодишњих ниских цена нафте и примарних пољопривредних производа, смањивање негативног производног јаза, слабљење дезинфлаторних притисака по основу постепеног раста агрегатне тражње, који би требао да резултира растом цена непрехрамбених производа и услуга, као и убрзање раста цена у међународном окружењу. Поред тога, стабилност инфлације подржана је и релативном стабилношћу девизног курса.

Табела 1. Основне макроекономске претпоставке за 2016. и 2017. годину

<i>Исказано у процентима осим ако није другачије назначено</i>	2016	2017
<i>Стопа реалног раста БДП</i>	2,7	3,0
<i>БДП у текућим тржишним ценама (у млрд РСД)</i>	4.203,5	4.396,7
<i>Извори раста: процентне промене у сталним ценама</i>		
<i>Лична потрошња</i>	0,6	1,4
<i>Државна потрошња</i>	3,9	1,6
<i>Бруто инвестиције у основне фондове</i>	6,4	5,7
<i>Извоз роба и услуга</i>	9,2	7,7
<i>Увоз роба и услуга</i>	6,2	5,3
<i>Допринос расту БДП, п.п.</i>		
<i>Лична потрошња</i>	0,5	1,0
<i>Државна потрошња</i>	0,7	0,3
<i>Бруто инвестиције у основне фондове</i>	1,2	1,2
<i>Извоз роба и услуга</i>	4,5	4,0
<i>Увоз роба и услуга</i>	3,8	3,4
<i>Кретање цена</i>		
<i>Потрошачке цене (годишњи просек)</i>	1,1	2,4
<i>Потрошачке цене (крај периода)</i>	1,5	2,8
<i>Дефлатор БДП</i>	1,3	1,6
<i>Кретања у спољном сектору, % БДП</i>		
<i>Извоз роба</i>	35,9	37,9

Увоз роба	46,5	48,5
Биланс услуга	2,7	3,0
Салдо текућег рачуна	-4,2	-3,9
Директне инвестиције - нето	5,2	4,8

Извор: МФИН

3. Образложење прихода и примања буџета

Приходи и примања буџета за 2017. годину утврђена су у следећим износима:

Табела 2. Приходи и примања буџета Републике Србије за 2017. годину:

	Економска класификација	Износ у динарима
УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА		1.092.871.004.000
1. Порески приходи	71	916.800.000.000
1.1. Порез на доходак грађана	7111	56.000.000.000
1.2. Порез на добит правних лица	7112	74.400.000.000
1.3. Порез на додату вредност	7141	466.000.000.000
- Порез на додату вредност у земљи		106.100.000.000
- Порез на додату вредност из увоза		357.000.000.000
- Порез на промет производа из претходних година		2.900.000.000
1.4. Акцизе	717	271.400.000.000
- Акцизе на деривате нафте		144.000.000.000
- Акцизе на дуванске прерађевине		97.000.000.000
- Акциза на електричну енергију		14.900.000.000
- Остале акцизе		15.500.000.000
1.5. Царине	715	38.600.000.000
1.6. Остали порески приходи	7145	10.400.000.000
2. Непорески приходи		162.606.465.000
Редовни непорески приходи		77.300.000.000
- Приходи од имовине	741	12.900.000.000
- Таксе	742	14.500.000.000
- Приходи од продаје добара и услуга	742	24.600.000.000
- Новчане казне	743	7.000.000.000
- Остали редовни непорески приходи	714,745	13.800.000.000
- Примања од продаје нефинансијске имовине	8	4.500.000.000
Ванредни непорески приходи		42.200.000.000
- Добит јавних агенција	741	1.600.000.000
- Део добити јавних предузећа и дивиденде буџета	741, 745	15.500.000.000
- Остали ванредни приходи	745	3.100.000.000
- Приход од смањења зарада у јавном сектору	745	22.000.000.000

Непорески приходи индиректних корисника		43.106.465.000
- Трансфери између буџетских корисника на различитом нивоу власти	733	19.785.866.771
- Приходи од продаје добара и услуга	742	23.320.598.229
3. Донације	731,732	13.464.539.000

Буџетом Републике Србије за 2017. годину, превиђени су укупни приходи и примања у износу од 1.092,9 млрд динара, што представља повећање од 1,8% у односу на износ предвиђен ревидираном проценом за 2016. годину.

Пројекција прихода у 2017. години сачињена је на бази:

- остварених прихода буџета Републике Србије у периоду јануар – септембар 2016. године и очекиваних прихода буџета до краја 2016. године, уз процену структурног нивоа непореских прихода у 2016. години;
- пројекције кретања најважнијих макроекономских показатеља: БДП и његових компоненти, инфлације, девизног курса, кретања спољнотрговинске размене, процене кретања запослености и зарада у 2017. години;
- процењених даљих ефеката мера фискалне консолидације у 2016. години, индиректно, кроз утицај на макроекономски оквир и директно, кроз утицај на кретање појединих категорија прихода,
- предвиђених измена у пореској политици (нови акцизни календар) и измењеној расподели пореза на зараде између централног и локалног нивоа;

Пројекција прихода, како опште државе, тако и републичког буџета усаглашена је са мисијом ММФ, у оквиру шесте ревизије аранжмана из предострожности. Планирани порески приходи износе 916,8 млрд динара или 83,9%, док непорески приходи износе 162,2 млрд динара или 14,9% укупних прихода буџета Републике Србије. Остатак чине донације у износу од 13,5 млрд динара што чини 1,2% укупних прихода. У односу на процењени износ прихода за 2016. годину, укупни приходи за 2016. годину су већи за 18,9 млрд динара или 1,8%, при чему су порески приходи повећани за 36,5 млрд динара или за 4,1%, а непорески приходи су нижи за 17 млрд динара или за 12,2%. Раст пореских и пад непореских прихода последица су, поред пројектованог макроекономског оквира, и измене у расподели пореза на зараде, док су истовремено из пројекције непореских прихода искључени они облици прихода који су процењени као неструктурни. Појединачно, на страни пореских прихода, већина категорија бележи уједначен умерени раст. Динамичнији раст бележи приход од царина које прате пројектовани раст увоза у наредној години. Акцизе бележе мањи раст него што је уобичајено јер, осим коригованих износа акциза на дуван, остали облици се усклађују само за остварену стопу инфлације у 2016. години.

Табела 3: Приходи и примања буџета (у млрд динара)

Приходи буџета	Процена за 2016	Буџет 2017	Индекс номиналног раста/пада	Структура прихода 2016, у %	Структура прихода буџет 2017, у %
Укупно	1.074,0	1.092,9	101,8	100,0	100,0
Порески приходи	880,3	916,8	104,1	82,0	83,9
Порез на доходак грађана	49,0	56,0	114,3	4,6	5,1
Порез на добит правних лица	72,0	74,4	103,3	6,7	6,8

Порез на додатну вредност	447,6	466,0	104,1	41,7	42,6
Акцизе	265,2	271,4	102,3	24,7	24,8
Царине	36,3	38,6	106,3	3,4	3,5
Остали порески приходи	10,2	10,4	102,0	0,9	1,0
Непорески приходи	184,8	162,6	88,0	17,2	14,9
Донације	8,9	13,5	151,3	0,8	1,2

Мере фискалне консолидације започете у 2015. години настављене су у 2016. години, уз мање измене у пореској политици на страни акциза и уз извесну релаксацију политике зарада и пензија на страни расхода. Услед знатно бољих резултата на плану остварења фискалног резултата у текућој години, створен је одређени фискални простор који омогућава додатну релаксацију донетих мера и ограничено повећање зарада у јавном сектору и пензија у 2017. години. У 2017. години предвиђено је минимално структурно прилагођавање, пошто је циљ предвиђен аранжманом са ММФ, 4% структурног прилагођавања у периоду од три године, остварен скоро у потпуности током прве две године спровођења програма. Стога ће фискална политика у наредној години, за разлику од претходних година, бити практично неутрална. Предвиђено повећање зарада и пензија у јавном сектору, односно ефекти тог повећања на висину фискалног дефицита, биће неутралисани другим мерама предвиђеним за наредну годину. То се односи на завршетак процеса рационализације броја запослених, наставак процеса реструктурирања јавних и бивших друштвених предузећа, промене у расподели пореза на зараде између централног и локалног нивоа и измене у домену акцизног оптерећења дувана. Предвиђено повећање зарада у јавном сектору и пензија, путем кретања личне потрошње, деловаће позитивно на наплату индиректних пореза (пре свега ПДВ).

Остварени фискални резултати на нивоу опште државе у 2016. години.

Фискални дефицит опште државе у 2016. години, према најновијим проценама, биће за најмање 1,8% БДП нижи од планираног. Током шесте ревизије аранжмана са ММФ усаглашен је нови макроекономски и фискални оквир представљен у Фискалној стратегији за 2017. годину са пројекцијама за 2018. и 2019. годину. Утврђена је нова процена прихода, расхода и дефицита опште државе, при чему је предвиђени фискални дефицит нижи за 74,3 млрд динара од планираног. У обзир су узета најновија макроекономска кретања и процене, фискална кретања од почетка 2016. године, као и очекивана реализација одређених једнократних категорија расхода који нису били обухваћени планом. Услед могућег нижег извршења на одређеним категоријама расхода од максимално утврђених, постоји могућност да фискални резултат у 2016. години буде повољнији од планираног овим оквиром.

Први пут након 2005. године биће забележен примарни фискални суфицит, уједно и показатељ нивоа и успешности фискалне консолидације, и предуслов за смањење учешћа нивоа јавног дуга у БДП. Процењује се да ће у 2016. години бити достигнут примарни фискални суфицит од минимум 1,2% БДП. Овај резултат показује да су мере фискалне консолидације постигле жељене ефекте и да је јавна потрошња у довољној мери редукована. С друге стране, у наредном периоду повољна фискална кретања и побољшање каматне структуре дуга обезбедиће стабилизацију апсолутног нивоа издатака за камате и смањење њиховог учешћа у БДП. Тиме се отвара простор за одређени обим фискалне релаксације, који не би угрозио основне циљеве програма.

Заустављање раста учешћа јавног дуга у БДП је примарни циљ програма фискалне консолидације и остварен је годину дана раније него што је било предвиђено. Путања учешћа јавног дуга у БДП биће преокренута у 2016. години, након вишегодишњег тренда раста. Предвиђено је да учешће нивоа јавног дуга достигне 74,6% БДП у 2016. години наспрам 76% БДП на крају 2015. године. Смањивање фискалног дефицита и остварени примарни суфицит у 2016. години су најзначајнији фактори који су утицали на опадајућу путању учешћа дуга у БДП. Убрзање привредног раста и достизање више стопе реалног раста и номиналног износа БДП од предвиђених, такође је утицало позитивно на кретања учешћа јавног дуга. Ови фактори би требало да имају структурни утицај на висину учешћа јавног дуга, док су се током 2016. године материјализовали и фактори чији је утицај на кретање учешћа јавног дуга био привременог карактера. Иако постоје ризици да у наредном периоду кретања на међународном девизном тржишту (поготово курс америчког долара) неповољно делују на кретање јавног дуга, планирана путања фискалног резултата у наредном периоду обезбедиће наставак позитивног тренда започетог у 2016. години. С друге стране, интензивирани су повлачења средстава по основу финансирања пројектних зајмова, што се сматра позитивним јер тај део средстава јавног дуга свакако поседује развојну компоненту.

Ревидирана пројекција прихода за 2016. годину и по висини и по структури пружа основу за пројекцију прихода у наредној години. У овом тренутку, изузев код акциза на дуванске производе, нису предвиђене промене у висини осталих пореских стопа, док је већ усвојеним законским решењима извршена одређена корекција расподеле пореза на зараде између централног и локалног нивоа. Стабилност пореског система је битан фактор, јер је увек потребно одређено време да нове стопе почну да делују пуним интензитетом и да субјекти пореског система прилагоде своје понашање. Пореска утаја је најизраженија непосредно након подизања пореског оптерећења, посебно у случају да се ради о вредносно израженим износима, али временом релативно слаби. Очекивано остварење прихода до краја 2016. године, код одређених категорија прихода, превазилази износе планиране оригиналним буџетом из више разлога:

- Такозвани базни ефекат - боље остварење прихода у последња три месеца 2015. године, која је служила као база за пројекцију прихода у 2016. години.
- Ефекат бољег макроекономског окружења. Нова процена реалног раста БДП за 2016. указује на то да ће он бити за 0,9 п.п. виши од планираног на основу којег су урађене пројекције прихода буџета за 2016. годину. Снажнији раст привредне активности одразио се пре свега на раст социјалних доприноса и пореза на доходак, али и на остале облике прихода. Већи део ових прихода није део приходне стране републичког буџета, али изузетно снажно утиче на његову расходну страну и укупну висину дефицита. Неки облици непореских прихода такође су под утицајем нивоа економске активности. Макроекономски ефекти на кретање ПДВ су у 2016. години били нешто мањи услед утицаја ниже инфлације на номинални ниво потрошње, али и других фактора као што су раст кредитне активности и кретања осталих облика расположивог дохотка грађана, кретања ПДВ повраћаја итд. Један део раста прихода од ПДВ се приписује већој потрошњи деривата нафте и увођењу акцизе на електричну енергију. Свакако су мере на сузбијању сиве економије и даљи раст ефикасности наплате допринели и да приходи од ПДВ делом буду виши него што је планирано буџетом.
- Боља наплата пореза на добит. Порез на добит је најволатилнија ставка јавних прихода и привредни раст није увек најпоузданији индикатор наплате овог пореског облика. Пошто коначни подаци о профитабилности нису познати током израде пројекција за наредну годину, пракса је да се у те сврхе претпостави да је она непромењена, и да се прихвати одређена доза ризика у остварењу овог приходног облика. Према подацима Агенције за привредне регистре укупна бруто добит остварена у 2015. години износила је 467 млрд динара и већа је у односу на 2014. годину за 14,6%. Уплата пореза на добит у јуну 2016.

године, након коначног обрачуна пореске обавезе по овом основу, указала је на то да ће годишњи приход знатно премашити планиране и наплату у претходној години.

- Појачане активности на сузбијању сиве економије, у области акцизних производа и наплате ПДВ. Током 2015. године, први пут након две узастопне године пада од око 35% кумулативно, остварио се раст обима легалног тржишта дуванских производа, док се у 2016. години очекује стабилизација обима легалне потрошње. Доћи ће и до већег остварења прихода по основу акциза на нафтне деривате услед њихове повећане потрошње. Услед опрезности, буџетска пројекција прихода за 2016. годину није претпостављала раст потрошње акцизних производа, већ се заснивала само на редовном усклађивању акцизног оптерећења. Тешко је, међутим, поуздано разграничити ефекте стварног раста потрошње (утицај ценовне еластичности и ефекат привредног раста) од оних који су последица промена у обиму сиве економије;
- Знатно боље остварење ванредних непореских прихода који су делом планирани (прихода по основу добити и дивиденди јавних предузећа) или нису били планирани у буџету за 2016. годину (лиценце за 4Г мобилну телефонију, већа од очекиваних примања по основу наплаћених потраживања АОД-а, емисионе премије итд.).

Параметри и пројекције прихода буџета за 2017. годину

На основу кретања прихода у 2016. години очекује се наставак позитивних трендова у кретању наплате током наредне буџетске године. Битан аспект процеса пројектовања прихода за 2017. годину је оцена квалитета и одрживост степена наплате, као и узимање у обзир само структурних облика и делова прихода. Побољшан макроекономски оквир је током 2016. године позитивно деловао на значајно бољу наплату буџетских прихода, а такав утицај ће се наставити и током 2017. године, пре свега кроз реални раст БДП и кретање приватне потрошње. Са друге стране, мере које се односе на кретање зарада у јавном сектору и пензија имају двоструки утицај на укупан ниво прихода буџета у 2017. години (у виду повећања или смањења). Фактори који су узети у обзир приликом пројекције прихода у 2017. години:

- кретање запослености и зарада у јавном сектору опредељује кретање укупне исплаћене масе зарада. За одређене категорије запослених у јавном сектору предвиђено је значајно повећање номиналног износа зарада у односу на 2016. годину. Са друге стране очекује се завршетак процеса рационализације у јавном сектору, чији ће ефекат бити мањи од повећања зарада, тако да планирана маса зарада у 2017. бележи раст у односу на 2016. годину. Коначно, у току процеса рационализације предвиђена је исплата отпремнина запосленима који прекидају радни однос. Кретање запослености и зарада и у јавном и у приватном сектору, као резултат предвиђеног убрзања привредног раста у 2017. години, деловаће позитивно на кретање реалног нивоа приватне потрошње;
- кретање зарада у јавном сектору (без средстава за отпремнине) директно утиче на кретање нивоа директних пореза као што су порез на зараде, али и социјални доприноси који, иако нису део прихода буџета Републике, у значајној мери делују на расходну страну буџета путем датих трансфера. Са друге стране путем повећања расположивог дохотка ова додатна средства утичу на кретање дела наплате индиректних пореза;
- кретање зарада у деловима јавног сектора који се не финансирају директно из буџета Републике (локални ниво власти и јавна предузећа) утиче на приходну страну тако што ће предвиђена уштеда и даље бити приказана на приходној страни као део непореских прихода;
- пројектовани ниво инфлације заједно са кретањем реалног нивоа приватне потрошње, доводи до тога да номинални ниво потрошње, као опредељујући фактор наплате индиректних пореза, у 2017. години има солидан раст;

- претпоставка је да је потрошња акцизних производа доходовно нееластична и да је кретање потрошње у одређеној мери аутономно од општег нивоa потрошње. Са друге стране кретање цена ових производа директно и у великој мери делује на обим сивог тржишта. Код дела акцизних производа као што су дувански производи предвиђена је измена акцизне политике, док се усклађивање висине акцизног оптерећења осталих производа одвија према динамици предвиђеном важећом регулативом;
- кретање профитабилности неких делова јавног сектора опредељује уплату добити јавних предузећа у наредном периоду. При пројекцији укупног нивоа ових прихода пошло се од принципа опрезности и становишта да је у пројекцију прихода по овом основу потребно укључити само структурни и трајни део ових прихода.

Порез на доходак пројектован је у износу од 56 млрд динара и расте 14,3% у односу на процењени износ у 2016. години. Укупно учешће пореза на доходак у 2017. години износи 5,1% и благо расте у односу на претходни период. Раст у овом износу пројектован је у складу са изменама политике зарада у јавном сектору, предвиђеног нивоа рационализације броја запослених код корисника јавних средстава и позитивним предвиђеним кретањима запослености и просечних зарада у приватном сектору, у складу са растом привредне активности. Највећи утицај на кретање овог пореског облика имаће усвојене измене регулативе која уређују финансирање локалне самоуправе. Смањује се учешће локалне самоуправе у расподели прихода од пореза на зараде, при чему укупан процењени удео локалне самоуправе у расподели пореза на зараде опада са 75,2% на 71% (АП Војводини припада 18% пореза на зараде са територије АП). Порез на зараде пројектован је у износу од 29,2 млрд динара. И поред измена у расподели, учешће републичког буџета у расподели прихода од пореза на зараде је и даље ниско, па ће се ефекат општег раста овог пореског облика у већој мери одразити на нивоу локалних самоуправа, као и код фондова обавезног социјалног осигурања, у виду раста прихода од социјалних доприноса који имају истоветну динамику.

Други део укупних пореза на доходак чине остали облици као што су порез на дивиденде, порез на приходе од камата, годишњи порез на доходак, а од 2014. године и порез на приходе од закупа непокретности. Иако је у једном периоду забележен пад или стагнација неких категорија овог пореског облика, од 2014. године долази до стабилизације кретања и опоравка прихода по овом основу. Један од разлога за пад ове категорије били су и нижи приходи од пореза на камате узроковани општим смањењем каматних стопа и последичним падом прихода по основу штедње. Приходи од дивиденди и осталих облика пореза на доходак генерално прате кретање опште економске активности и зарада, али су и под значајним утицајем пословних одлука компанија у вези политике дивиденди и инвестиција. У 2017. години планиран је умерен раст ове групе пореза, при чему због хетерогености унутар ове категорије, увек постоји одређени ниво ризика у наплати овог прихода. Услед мале укупне вредности ових облика потенцијални ризик је веома низак.

Порез на добит правних лица пројектован је у износу од 74,4 млрд динара што је нешто више у односу на износ предвиђен у 2016. години, али значајно више у односу на износ остварен у 2015. години. Уједно, у 2016. години остварен је и значајан пребачај буџетом планираних износа. Порез на добит је најволатилнија ставка јавних прихода и привредни раст није увек најпоузданији индикатор наплате овог пореског облика (али у сврху пројекције свакако користан). Пошто коначни подаци о профитабилности нису познати током израде пројекција за наредну годину, најчешћа пракса је да се у те сврхе претпостави да је она непромењена осим у случају знатнијих промена у стопама реалног раста. При томе се прихвата одређена доза ризика у остварењу овог приходног облика. При пројекцији треба узети у обзир да се у првој половини текуће године износи уплаћују аконтационо, у зависности од коначног обрачуна поднетог у јуну претходне године. На тај начин је додатно нарушена чврста веза између уплате пореза у посматраној години и кретања других економских показатеља.

Према подацима Агенције за привредне регистре укупна бруто добит остварена у 2015. години износила је 467 млрд динара и већа је у односу на 2014. годину за 14,6%. Овакав раст бруто добити у 2016. години је био главни носилац снажног раста прихода по основу пореза на

добит током 2016. године. Остварени резултати у наплати, убрзавање привредног раста у 2016. години и стабилност девизног курса су фактори који су определили пројектовани износ у 2017. години. У укупним приходима буџета овај порески облик чини 6,8%

Порез на додату вредност пројектован је у висини од 466,0 млрд динара што представља номинално повећање од 4,1% у односу на износ предвиђен актуелном проценом за 2016. годину. Домаћа компонента процењена је у износу 109,0 млрд динара и чини 23,4% укупног ПДВ, док је ПДВ из увоза пројектован у износу од 357,0 млрд динара или 76,6% укупног ПДВ. Овако изражена домаћа компонента не може се користити за сагледавање нивоа потрошње робе и услуга домаћег порекла. Огроман утицај на кретање нето домаћег ПДВ имају ПДВ повраћаји који се из техничког разлога исплаћују са домаће позиције, без обзира на разлог њиховог настанка (инвестициона потрошња, спољна трговина, динамике набавке и продаје итд.). Учешће ПДВ у структури укупних прихода, у 2017. години, умерено расте и износи 42,7%.

Главна детерминанта кретања ПДВ је домаћа тражња вођена расположивим дохотком становништва. Расположиви доходак као детерминанта потрошње зависи од кретања зарада у јавном сектору, пензија, социјалне помоћи, кретања масе зарада у приватном сектору и осталих облика доходака, укључујући и дознаке, као и од нивоа кредитне активности банака. Наплата у 2016. биће већа него што је првобитно планирано из неколико разлога. Пре свега, забележен је напредак у домену контроле и побољшања ефикасности наплате. Бруто наплата ПДВ расте брже од раста расположивог дохотка што се објашњава добрим резултатом у борби против сиве економије и већим степеном наплате. Са друге стране раст потрошње акцизних производа (пре свега нафтних деривата) обезбедили су додатни раст прихода по основу ПДВ. На крају, износ исплаћених повраћаја ПДВ је био мањи од очекиваног, пре свега као резултат темељних контрола. За 2017. годину предвиђен је умерени номинални раст приватне потрошње. Релаксација мера фискалне консолидације у домену зарада у јавном сектору и пензија допринеће расту расположивог дохотка становништва. Номинални раст зарада и запослености у приватном сектору, услед предвиђеног убрзања привредне активности, виши ниво издвајања кроз различите облике социјалне заштите на нивоу опште државе, кретање дознака и кредитне активности за крајњи резултат имају номинални раст приватне потрошње у наредној години.

Стопе ПДВ су у протеклом периоду два пута повећаване, прво општа у 2012. години, па посебна у 2014. години. Свака промена пореских стопа уводи одређену дисторзију и у структури и нивоу потрошње, као и обиму сивог тржишта и самим тим утиче на ефикасност наплате свих облика пореза на потрошњу. У почетном периоду се обично погоршава степен наплате и не долази до пуних ефеката нових стопа, али после одређеног времена долази до успостављања равнотеже и стабилизације потрошње и наплате. Резултати ефикасније наплате и контроле пореских обвезника су присутни и очекује се да ће тај тренд бити настављен у наредној години, с тим што ефекти борбе против сиве економије нису експлицитно дати у пројектованим вредностима услед опрезности. Пројектован раст извоза у наредној години доводи и до раста повраћаја ПДВ, и уколико у наредној години дође до већег пораста извозне тражње то може утицати на укупан ниво наплаћеног ПДВ. Ризици за остварење пројекције ПДВ у 2017. години су слични као и код пореза на доходак и односе се на кретање зарада у приватном сектору, општи раст привреде, као и на степен сиве економије, односно ефикасности у њеном смањењу.

Приходи од акциза пројектовани су укупном износу од 271,4 млрд динара при чему се на акцизе на нафтне деривате односи 144 млрд динара, акцизе на дуванске производе 97 млрд динара и на остале акцизе (укључујући и акцизу на електричну енергију) 30,4 млрд динара. Учешће акциза у укупним приходима износи 24,8% и благо повећава се услед планираних измена акцизне политике у 2017. Пројекција прихода од акциза сачињена је на основу планираних измена акцизне политике, очекиване потрошње акцизних производа (нафтни деривати, дуванске прерађевине, алкохол, кафа и електрична енергија) и редовног усклађивања номиналног износа акциза на појединачне производе. За 2017. годину приходи од акциза на дуван пројектовани су у складу са новим акционим планом повећања и усклађивања акцизног оптерећења, док код осталих производа није дошло до измена у регулативи. У оквиру акцизне политике код дуванских

производа, у наредном средњорочном периоду очекује се даље постепено усклађивање са директивама ЕУ. То подразумева доношење средњорочног плана поступног повећавања акцизног оптерећења. Код цигарета оно ће бити усмерено кроз постепено повећање акциза, како би се у прихватљивом временском року достигао ЕУ минимум од 90 евра 1000 цигарета. Неопходно је да ове промене буду пажљиво дизајниране, како би се избегле промене у структури и обиму потрошње које би угрозиле буџетске приходе, али и како не би биле супротне циљевима јавне здравствене политике.

Легално тржиште дуванских прерађевина (паклица цигарета) је у 2013. години, количински изражено, опало за 20%, а у 2014. години у односу на 2013. годину за 15%. У другој половини 2014. године дошло је до опоравка који је донекле ублажио укупну вредност пада продаје на легалном тржишту са почетка године. Мере на сузбијању нелегалне трговине овом врстом акцизних производа су почеле да дају резултате крајем 2014. и током 2015. године, при чему је током 2015 године забележен раст продаје од 11,4%, што представља први пример раста легалног тржишта неколико година уназад. Овај раст ипак није донео и истоветне ефекте на раст прихода од акциза. Наиме, и поред повећања специфичне акцизе по паклици за преко 4 динара, раст прихода је био или истоветан или нижи од раста обима продаје током године. То сугерише да су произвођачи дуванских производа ценовном политиком ублажавали раст акциза и да је истовремено дошло до преоријентације потрошача на нешто јефтиније врсте цигарета. Према тренутно расположивим подацима, током 2016. године, обим легалне продаје стагнира па се пораст прихода може приписати ефектима цена и повећања специфичне акцизе.

Важећи календар усклађивања висине акцизног оптерећења се завршава у 2016. години те је неопходно усвојити нову регулативу којим би се наставило постепено усклађивање са прописима ЕУ у овој области. Од стране Европске комисије прописана су два прага за минимално акцизно оптерећење. Оно укупно не може да буде ниже од 60% просечне пондерисане цене цигарета и истовремено ниже од 90 ЕУР на 1000 комада цигарета. У случају Србије први услов је задовољен услед тога што су систем обрачунавања акцизе, постојање специфичне акцизе, сама висина *ad valorem* акцизе и начин утврђивања минималне акцизе усклађени са захтевима Европске комисије. С друге стране ниска вредност специфичне акцизе по паклици цигарета спушта општи ниво акцизног оптерећења знатно испод минималног нивоа од 90 ЕУР. Нови акциони план који прецизира динамику усклађивања и повећања акцизног оптерећења истовремено мора да води рачуна о потенцијалним негативним ефектима на обим легалног тржишта дуванских производа. Предложени план усклађивања предвиђа подизања специфичне акцизе, при чему су ефекти у 2017. години процењени на 2,4 млрд у односу на износе који би важили по постојећој регулативи. Треба напоменути да је пре 2013. године просечни годишњи пад потрошње био прилично уједначен, износио је 2% - 3%, што се може приписати "природном" паду потрошње услед тренда раста цена дуванских производа и глобалне кампање против конзумирања дуванских производа. Поред обима, крајње је незахвално предвидети структуру легалног тржишта, ценовну реакцију произвођача и друге факторе. У 2017. години за потребе пројекције прихода од акциза, услед опрезности, предвиђен је даљи пад легалног тржишта дуванских производа од око 3% у односу на 2016. годину. Уколико дође до наставка побољшања услова на тржишту дуванских производа и смањења сиве економије постоји одређени позитивни ризик у погледу наплате овог облика прихода. Исти позитиван ризик се јавља и услед могуће боље реализације на крају 2016. године.

За разлику од дуванских производа ситуација на тржишту нафтних деривата је мање волатилна. После више година, у 2014, 2015. и 2016. години заустављен је и преокренут тренд пада обима легалног тржишта моторног бензина. Разлози за то су вишеструки: боља контрола и ефекти маркирања нафтних деривата, слабљење ефекта супституције бензина са течним нафтним гасом и општи тренд цена и уједначавање цена моторног бензина са ценама у региону. Потрошња дизел горива континуирано расте, а томе су, поред осталог, допринеле и мере ка сузбијању нелегалне трговине и увођење различитих супститута овог горива за употребу у пољопривреди под категорију акцизних производа. Са друге стране, потрошња течног нафтног гаса углавном стагнира, након што је у протеклом периоду достигла ниво потрошње моторног бензина. У 2016.

години остварени су резултати у наплати који су бољи од иницијално пројектованих, чему су допринели и кретање нивоа цена нафтних деривата и наставак мера за сузбијање сиве економије. Како је већ речено тачну диференцијацију ова два ефекта није могуће прецизно утврдити. У следећој години, услед опрезности, није претпостављен наставак раста потрошње моторног бензина и дизела, већ су за пројекцију коришћени очекивани износи потрошње у 2016. години. И у овом случају постоји одређени позитивни ризик по питању наплате прихода уколико се настави тренд раста тржишта нафтних деривата. Процењени укупан износ прихода од акциза на нафтне деривате у 2016. години чини 53% укупних акциза, односно 13,2% укупних прихода.

Приходи од акциза на алкохолна пића и кафу су пројектовани у складу са актуелном структуром и обимом потрошње с тим што су тренутни номинални износи акциза усклађени са очекиваном инфлацијом у 2016. години. Током 2015. године уведена је *ad valorem* акциза од 7,5% на вредносно изражену потрошњу електричне енергије. За 2017. годину приход од ове категорије акциза планиран у износу од 14,9 млрд динара узимајући у обзир тренутну годишњу потрошњу и предвиђену динамику цена.

Приходи од царина у 2017. години пројектовани су износу од 38,6 млрд. Главне детерминанте за пројекцију прихода од царина су кретање увоза и девизног курса. У периоду од 2009. до 2014. године приходи од царина су се номинално смањивали сваке године, услед примене Споразума о стабилизацији и придруживању са ЕУ, Споразума о слободној трговини са ЕФТА и Споразума о слободној трговини са Турском, као и постепеног смањивања и укидања појединих царинских стопа. У 2015. години се по први пут, а у складу са кретањем нивоа и структуре увоза, бележи номинални раст прихода од царина. Може се претпоставити да је и даље присутна промена у самој структури и пореклу увезене робе са подручја са мањим царинским оптерећењем. Приходи од царина у 2017. години пројектовани су у складу са пројекцијом раста увоза, и чине 3,5% укупних прихода. У будућем периоду може се очекивати да се задрже на овом нивоу.

Остали порески приходи пројектовани су износу 10,4 млрд динара што је више за 0,2 млрд динара у односу на 2016. годину, а ову групу чине порези на употребу, држање и ношење добара. У односу на укупне приходе ова група пореза је занемарљиво мала – износи 1,0% укупних прихода. Ниво ових прихода је релативно стабилан и реакције на кретање економске активности нису у већој мери изражене. Ова група пореских прихода много је важнија на нивоу локалне самоуправе (порез на имовину), док је на нивоу републичког буџета највећи део овог прихода порез на регистрацију возила.

Непорески приходи процењени су у износу од 162,2 млрд динара, укључујући и приходе индиректних буџетских корисника, што представља смањење од 12,2% у односу на процењени износ за 2016. годину. Учешће ове категорије у укупним приходима, у 2016. години, опада и износи 14,9%. Разлози за пад пројектованог износа у односу на 2016. годину су искључење из 2016. године (базне) свих оних прихода који се не сматрају структурним тј. трајним, што се понајвише односи на ванредне категорије непореских прихода. Непорески приходи су врло хетерогена категорија са различитим кретањима по појединим облицима. Поједини непорески приходи индексирају се са оствареном инфлацијом у претходној години, остали прате промену у вредности основе на које се примењују и услед тога се коригују пројектованом инфлацијом, док део чине једнократне уплате у буџет (ванредни непорески приходи), итд. Редовни непорески приходи су различите таксе, накнаде, казне, приходи органа и организација и сви остали приходи који се остварују устаљеном динамиком током године, у приближно сличним износима на месечном нивоу уз одређене сезонске варијације. Ванредни непорески приходи су углавном једнократни, у одређеној мери неизвесни, како по питању износа, тако и по питању тренутка уплате. Највећи део ових прихода представљају уплате добити јавних предузећа и агенција, дивиденде буџета, приходи по основу наплаћених потраживања Агенције за осигурање депозита, емисионе премије, итд. Од 2014. значајна ставка ванредних прихода је приход од смањења зарада у јавном сектору (који по овом основу уплаћују јавна предузећа и локалне самоуправе), која се значајније повећала у 2015. години услед другачијег обрачуна и обухвата зарада и запослених.

Редовни непорески приходи у 2017. години су, према пројекцији, нешто већи у односу на процењени износ за 2016. годину и износе 77,3 млрд динара. Главни разлог за релативно мали раст редовних непореских прихода је ниска очекивана инфлација на крају 2016. године која служи као мера индексације појединих категорија. Код највећег броја ставки остварење у текућој години ће бити на нивоу који је предвиђен буџетом за 2016. годину. При пројекцији за 2017. годину појединачне категорије ове групе прихода индексиране су инфлацијом из 2016. или 2017. године, у зависности од карактера самог прихода. Почевши од 2015. године у оквиру ове групе непореских прихода налази се накнада за обавезне резерве нафте, која се плаћа по литру нафтних деривата, а усклађује се по истом принципу као и висина акцизе на нафтне деривате.

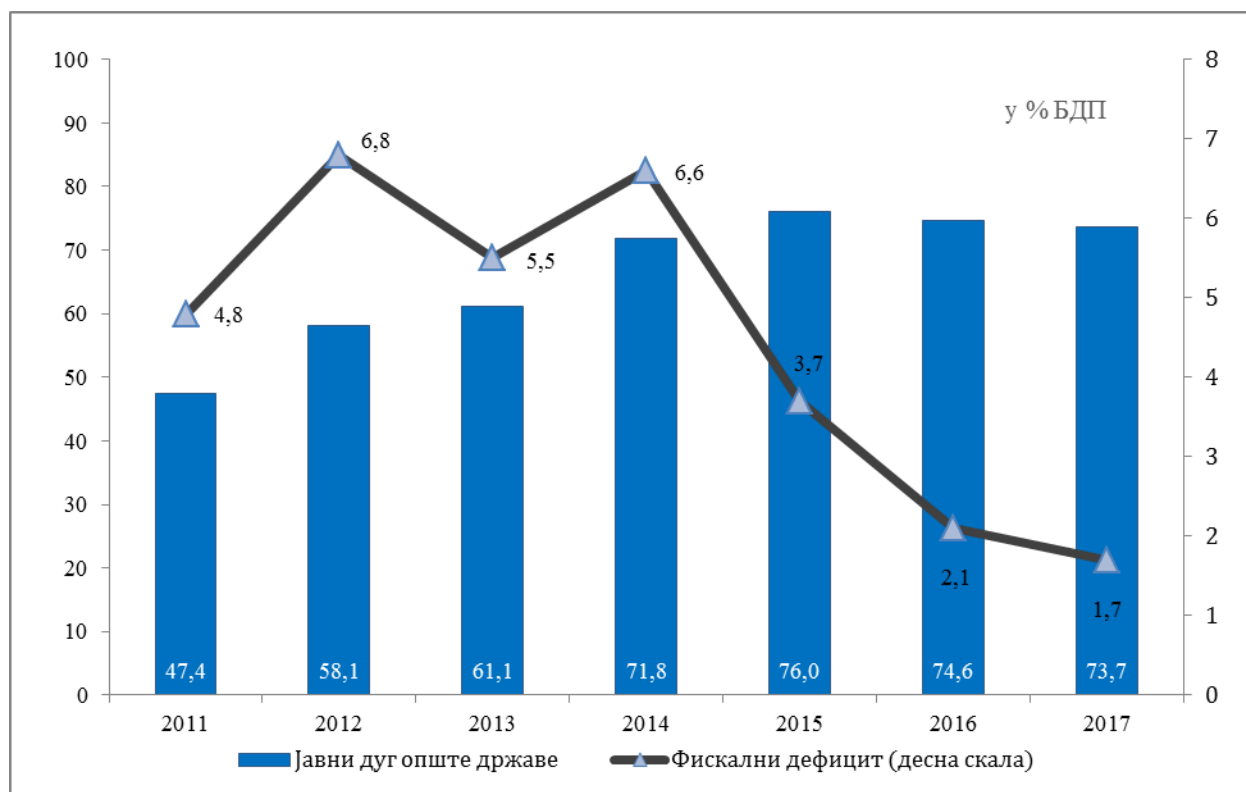
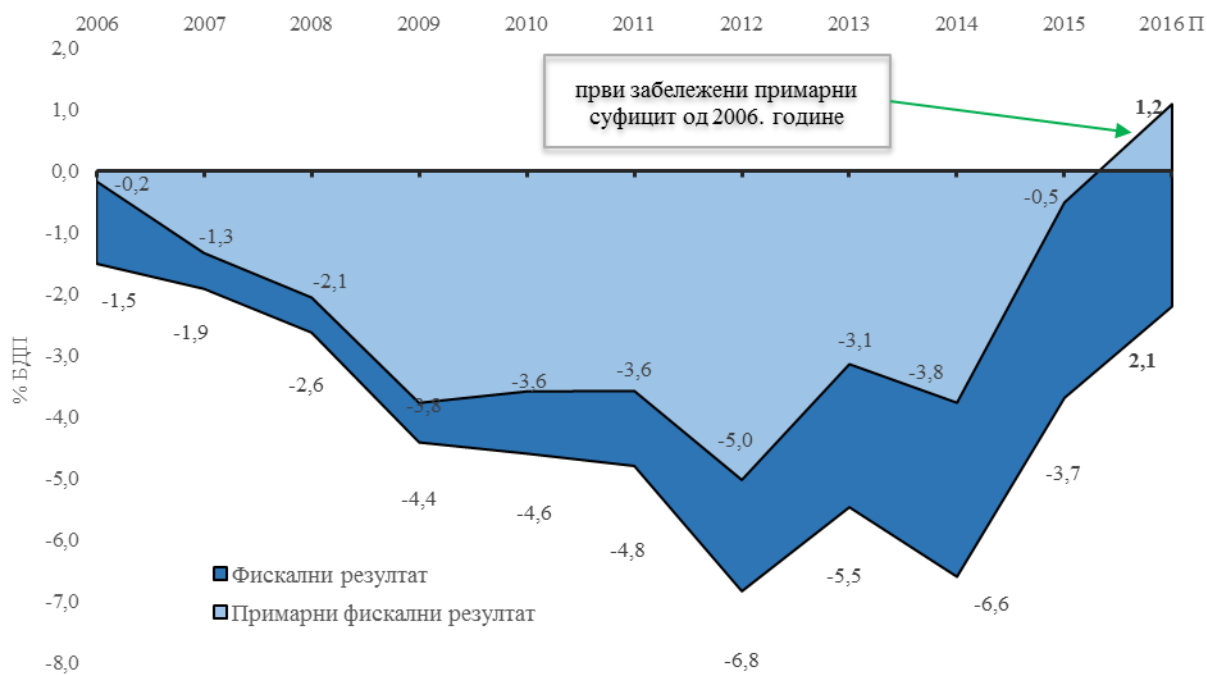
При пројекцији ванредних непореских прихода бележи се значајније смањење процене у односу на очекивани износ у 2016. години. Разлог је што се при процени ставки ових прихода као што су дивиденде и уплата добити јавних предузећа и агенција полази од њиховог структурног нивоа, односно нивоа који се у последњих неколико година показао као стабилан. За 2017. годину предвиђен је ниво у висини од 17,1 млрд динара. Овај принцип не прејудуцира да до већих уплата по том основу неће доћи, нити ограничава могуће уплате од стране субјеката који ту обавезу имају. Планирање фискалног оквира, у склопу спровођења аранжмана са ММФ, спроводи се у средњорочном периоду и од велике је важности сагледавање структурног аспекта прихода и расхода са циљем прецизног утврђивања фискалне позиције земље у целом периоду. У те сврхе, из пројекције прихода искључен је део прихода по основу потраживања Агенције за осигурање депозита остварен у 2016. години, премије по основу поновног отварања емисије хартија од вредности и приход од лиценце за 4Г мобилну телефонију. Средства по основу прихода од смањења зарада у делу јавног сектора предвиђена су и у 2017. години, а планирана измена у политици зарада не би требало значајније да утиче на висину овог прихода. Процењено је да ће по овом основу бити прикупљено 22 млрд динара.

Процењени износ прихода индиректних буџетских корисника (школе, факултети, центри за социјални рад, установе културе итд.) износи 42,7 млрд динара и није значајније промењен у односу на износ из 2016. године.

Очекивани приход по основу донација износи 13,5 млрд динара и у односу на процењен износ за 2016. годину повећан је за 4,6 млрд динара. Учешће овог облика прихода у укупним приходима буџета за 2016. годину износи 1,2%.

Прилог: Ефекти фискалне консолидације на кретање фискалног резултата и јавног дуга.

3. Образложење укупних расхода и издатака буџета

Циљ фискалне консолидације у наредном периоду је снижавање дефицита и заустављање раста јавног дуга и успостављање тренда његовог опадања. Ради лакшег остваривања ових изазовних циљева приоритет је аранжман са ММФ-ом који би дао кредибилитет реформама и обезбедио повољнију позицију државе на међународном финансијском тржишту.

Приликом планирања расхода и издатака за сваког буџетског корисника, пошло се од важеће организационе и функционалне структуре, као и надлежности корисника према Закону о министарствима.

Ограничењима расхода обухваћени су расходи и издаци корисника који се финансирају из буџетских прихода, домаћег и страног пројектног задуживања.

Расходи и издаци приказани по бруто принципу обухватају поред расхода и издатака који се финансирају из општих прихода буџета и оне расходе и издатке које корисници буџетских средстава финансирају из донација, домаћих и међународних кредита, као и прихода које корисници остваре продајом добара и услуга у складу са Законом о буџетском систему и других извора финансирања.

Табела 4: Расходи и издаци буџета (у млрд динара)

Расходи буџета	Буџет 2016	Буџет 2017	Индекс	Структура расхода буџет 2016, у %	Структура расхода 2017, у %
УКУПНИ ИЗДАЦИ	1119.2	1161.9	103.8	100.0	100.0
1. Текући расходи	1042.8	1028.7	98.6	93.2	88.5
Расходи за запослене	251.6	253.7	100.8	22.5	21.8
Расходи за коришћење услуга и роба	98.0	105.9	108.1	8.8	9.1
Расходи по основу отплате камата	139.9	133.9	95.7	12.5	11.5
Субвенције	86.0	84.4	98.1	7.7	7.3
Донације страним владама	0.4	0.3	67.5	0.0	0.0
Дотације међународним организацијама	3.2	3.3	103.1	0.3	0.3
Трансфери осталим нивоима власти	69.6	73.4	105.5	6.2	6.3
Трансфери организацијама за обавезно социјално осигурање	260.4	232.9	89.4	23.3	20.0
Социјална заштита из буџета	116.3	115.6	99.4	10.4	9.9
Остали текући расходи	17.4	25.3	145.4	1.6	2.2
Капитални издаци	42.2	94.5	223.9	3.8	8.1

Издаци за отплату главнице (у циљу спровођења јавних политика)	32.0	34.8	108.8	2.9	3.0
Издаци за набавку финансијске имовине (у циљу спровођења јавних политика)	2.2	3.9	177.3	0.2	0.3

Трансфери осталим нивоима власти планирани су у укупном износу од 72,9 млрд. динара.

Трансфери Аутономној покрајини Војводини - Средства за покриће издатака буџета Аутономне покрајине Војводине обезбедиће се из дела прихода од пореза на доходак грађана - пореза на зараде, у висини од 18% износа оствареног на територији Аутономне покрајине Војводине, из дела прихода од пореза на добит предузећа, у висини од 42,7% износа оствареног на територији Аутономне покрајине Војводине и трансферима из буџета Републике Србије, и то:

- трансфери за поверене послове у складу са законом којим се утврђују надлежности Аутономне покрајине Војводине;

- наменски трансфери за финансирање расхода за запослене у образовању на територији Аутономне покрајине Војводине у складу са овим законом;

- наменски и ненаменски трансфери јединицама локалне самоуправе са територије Аутономне покрајине Војводине, у складу са Законом о финансирању локалне самоуправе;

- наменски капитални трансфери за пројекте које утврди Влада.

У наредној табели су приказана средства која се из буџета Републике Србије усмеравају буџету Аутономне покрајине Војводине (трансфери за поверене послове, наменски и ненаменски трансфери јединицама локалне самоуправе са територије АП Војводине и др.), као и средства намењена за капиталне издатке:

у динарима

Ред. број	Орган/организација	функција	законски основ	конто	извор	2017. год.
ТРАНСФЕРИ ИЗ БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ						
1	Министарство финансија	180	Закон о финансирању локалне самоуправе (ненаменски трансфер ЈЛС са територије АПВ)	463	01	7.705.553.738
2	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	450	Друмски транспорт, путеви и безбедност саобраћаја	463	01	12.000.000
3		450	Изградња Жежељовог моста	463	01	800.000.000
4	Министарство културе и информисања	820	Радио-телевизија Војводине	463	01	400.000.000
5			Одлука бр. 445/2014/ЕУ Европског Парламента и Савета од 16. априла 2014. године о успостављању иницијативе Уније за Европске престонице културе за период 2020-2033. године	463	01	118.593.000

у динарима

Ред. број	Орган/организација	функција	законски основ	конто	извор	2017. год.
6			Споразум између савезне Републике Југославије и Владе Републике Хрватске о сарадњи у области културе и просвете(Сл.лист СРЈ-међународни уговори, број 12/02) и Протокол о повраћају културних добара из Републике Србије у Републику Хрватску број: 06-00-208/2010-03 од 21.03.2012. године	463	01	4.500.000
7			Закон о култури, Закон о културним добрима	463	01	111.000.000
8	Министарство просвете, науке и технолошког развоја	910	Закон о основама система образовања и васпитања (основно образовање-плате са отпремнинама)	463	01	15.790.692.000
9		910	Закон о основама система образовања и васпитања (припремни предшколски програм)	463	01	585.623.000
10		920	Закон о основама система образовања и васпитања, (средње образовање-плате са отпремнинама)	463	01	6.482.461.000
11		960	Закон о ученичком и студентском стандарду, (ученички стандард)	463	01	211.062.000
12		960	Закон о ученичком и студентском стандарду (студентски стандард)	463	01	269.860.000
13		940	Закон о високом образовању (високо образовање)	463	01	5.247.778.000
14		910	Отпремнине за одлазак у пензију запослених у основним школама	463	01	69.000.000
15		920	Отпремнине за одлазак у пензију запослених у средњим школама	463	01	33.000.000
16	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	410	Закон о утврђивању надлежности АПВ	463	01	2.200.000
17		460	Закон о електронским комуникацијама	463	01	2.000.000
18	Комесеријат за избеглице и миграције	70	Закон о избеглицама, Закон о управљању миграцијама, Национална стратегија за решавање питања избеглица и ИРЛ	463	01	130.000.000
19	Министарство привреде	410	Средства за реализацију инвестиционих пројеката Bosch (Пефинци) и Hutchinson (Рума)	463	01	103.000.000
20	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	70	Закон о социјалној заштити	463	01	109.546.100
I	СВЕГА (од 1 до 20)					38.085.868.838
СРЕДСТВА БУЏЕТА РС КОЈА СЕ УСМЕРАВАЈУ НА ТЕРИТОРИЈУ АПВ						
21	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	450	Брза саобраћајница Iб реда Нови Сад-Рума	511	01	55.000.000
22			Пројекат мађарско - српске железнице	511	01, 11	850.000.000

у динарима

Ред. број	Орган/организација	функција	законски основ	конто	извор	2017. год.
23			Изградња граничног прелаза Батровци-фаза 2	511	01	465.000.000
24			Изградња дела аутопута Е 75 Суботица-петља југ-Гранични прелаз Келебија	451	01	300.000.000
25	Министарство културе и информисања	820	Закон о култури, Закон о културним добрима	481	01	45.000.000
26	Министарство правде	330	Решавање смештајно-техничких услова правосудних органа у Панчеву	511	01	80.000.000
27				512	01	5.000.000
28	Управа за извршење кривичних санкција	340	Изградња новог затвора у Панчеву	423	11	12.800.000
29				426	11	60.000
30				482	01	300.000
31				511	01, 06, 11	293.815.000
32				512	01, 11	18.724.000
33				522	01	60.000.000
34			Радови на изградњи новог павиљона у КПЗ Сремска Митровица	511	01	51.000.000
35	Управа царина	110	Изградња граничног прелаза Сот	511	01	510.000
36			Изградња граничног прелаза Ватин	511	01	9.000.000
37	Управа за аграрна плаћања		Средства по основу субвенција за пољопривреду	451	01	9.000.000.000
38	Републичка дирекција за воде	630	Изградња система за наводњавање-прва фаза	511	01, 11	68.415.000
39	Министарство здравља	760	Реконструкција Клиничког центра Воводине, Нови Сад	424	01	800.000
40				464	01, 11	12.000.000
41				465	01	1.000.000
42	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	70	Закон о социјалној заштити	511	01	131.000.000
43				512	01	40.000.000
II	СВЕГА (од 21 до 43)					11.499.424.000
	УКУПНО (I+II)					49.585.292.838

Трансфери осталим нивоима власти (јединицама локалне самоуправе)

У складу са Законом о финансирању локалне самоуправе утврђен је годишњи износ укупног ненаменског трансфера, који се распоређује јединицама локалне самоуправе, у укупном износу од 33.307.366.000 динара.

Расходи за запослене

Плате запослених које се обезбеђују у буџету Републике Србије регулисане су Законом о платама у државним органима и јавним службама, Законом о платама државних службеника и намештеника, Законом о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Законом о буџетском систему и другим посебним законима.

Закон о платама државних службеника и намештеника се не односи на плате изабраних лица у Народној скупштини (народни посланици) и Влади, већ се на њих примењују одредбе Закона о платама у државним органима и јавним службама.

На обрачун и исплату плата запослених у Министарству унутрашњих послова, Безбедносно информативној агенцији, Министарству одбране, као и за носиоце правосудних функција (судије и тужиоци) примењују се одредбе посебних закона.

На плате запослених који раде на спровођењу контроле у Управи царина, Пореској управи и Управи за спречавање прања новца, поред Закона о платама државних службеника и намештеника, примењују се и посебни прописи (уредбе, правилници, одлуке и др.) којима је регулисан њихов рад.

Маса плата, односно зарада, планирана је у складу са Законом о буџетском систему, односно забраном запошљавања, као и на основу основица које су утврђене у складу са Законом о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

Приликом планирања средстава за плате пошло се од постојећег броја запослених, а не од броја запослених према систематизацији радних места.

Плате у основном и средњем образовању планиране су са умањењем од 3% почевши од школске 2017/2018. године, као последица процеса спровођења рационализације броја запослених која ће се спровести у 2017. години, на предлог министарства надлежног за послове образовања.

У смислу предвиђеног смањења запослених прилагођене су све економске класификације у оквиру групе 41 – расходи за запослене.

У вези са спровођењем програма рационализације, при Министарству државне управе и локалне самоуправе обезбеђена су средства у износу од 1,6 млрд динара на економској класификацији 414 - Социјална давања запосленима (и за запослене државне службенике и намештенике који раде на територији АПВ и КиМ), а при Министарству здравља, услед очекиваног одлива запослених у здравственим установама, обезбеђена су средства у износу од 0,6 млрд динара на економској класификацији 464 – Дотације организацијама обавезног социјалног осигурања.

У 2017. години основица за обрачун и исплату плата судија исплаћиваће се: 70% из извора 01 – Приходи из буџета, а 30% из прихода остварених по основу наплате судских такси које припадају правосудним органима.

У 2017. години планирано је увећање плата запосленима у:

- Министарству унутрашњих послова, БИА, Министарству одбране за 5%,
- установама социјалне и здравствене заштите, Управи за извршење кривичних санкција, установама културе, као и запосленима у правосудју (осим судија и тужилаца) за 5%,
- установама основног и средњег образовања и ученичког стандарда за 6%,
- установама високог и вишег образовања и студентског стандарда за 3%.
- научно-истраживачкој делатности – истраживачима (осим истраживачима који имају радни однос заснован на факултету) и помоћном особљу за 5%

За намештенике нису планирани додаци за остварене резултате рада, чије се ограничење, односно проценат од укупно утврђеног износа за плате, у складу са чланом 48. Закона о платама државних службеника и намештеника, прописује Законом о буџету Републике Србије.

Такође, на основу чл. 16. Закона о платама државних службеника и намештеника нису планирана средства за напредовање државних службеника у виши платни разред на основу оцењивања.

Као и у претходним годинама, и у буџетској 2017. години, не треба планирати обрачун и исплату божићних, годишњих и других врста награда и бонуса предвиђених посебним и појединачним колективним уговорима, за директне и индиректне кориснике буџетских средстава буџета Републике Србије и локалне власти, осим јубиларних награда за запослене који су то право стекли у 2. години.

У 2017. години не могу се исплаћивати „нетранспарентни бонуси” (нпр. исплата награда свим запосленима у органу свакога месеца).

Дотације организацијама обавезног социјалног осигурања утврђене су укупном износу од 232.962,5 мил. динара.

Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање планиран је трансфер из буџета Републике у износу од 201.600 мил. динара. Са раздела Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама у складу са чланом 29. став 2. Закона о црквама и верским заједницама планиран је трансфер у износу од 260 мил. динара. Трансфери који се извршавају преко раздела Министарства финансија регулисани су чланом 173. Закона о пензијском и инвалидском осигурању којим је предвиђено да је Република гарант за обавезе Фонда, за остваривање права по основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања. Ради уравнотежења финансијског биланса Фонда, из тог министарства предвиђена су средства у износу од 178.340 мил. динара, која учествују са 29.55% у планираним укупним приходима и примањима Фонда за 2017. годину. Трансферима из Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у износу од 23.000 мил. динара, обезбеђују се средства за исплату права по посебним прописима, и то: - чланом 235. Закона регулисано је да Република обезбеђује средства за права из пензијског и инвалидског осигурања која су остварена под повољнијим условима у односу на услове утврђене законом и то за права утврђена републичким и ранијим савезним прописима; - чланом 207. став 2. Закона регулисано је да се средства за покриће разлике између најнижег износа пензије и износа пензије која би осигуранику припадала без његове примене, обезбеђују у буџету Републике.

Националној служби за запошљавање планиран је трансфер из буџета Републике у износу од 4.900 мил. динара. Са раздела Министарства финансија планиран је трансфер у износу од 2.850 мил. динара и намењен је за финансирање привремених накнада запослених са територије АП Косово и Метохија. Са Раздела Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Националној служби за запошљавање планиран је трансфер у износу од 2.050 мил. динара. Из ових средстава планира се исплата посебних новчаних накнада запосленима којима недостаје до 5 година до испуњавања првог услова за остваривање права на пензију у износу од 1.500 мил. динара. При Буџетском фонду за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања особа са инвалидитетом планирана су средства за мере и активности које спроводи Национална служба за запошљавање, и то за: мере и активности професионалне рехабилитације, процену радне способности, подстицање запошљавања особа са инвалидитетом, субвенцију за запошљавање особа са инвалидитетом и друго у износу од 550 мил. динара.

Фонду за социјално осигурање војних осигураника са раздела Министарства одбране планирана су средства у износу од 439,2 мил. динара као накнада дела трошкова за становање професионалним војним лицима у пензији.

Републичком фонду за здравствено осигурање планиран је трансфер из буџета Републике у износу од 24.400 мил. динара. Са раздела Министарства здравља планиран је трансфер у износу од 4.400 мил. динара од чега је 1.000 мил. динара за трошкове здравствене заштите лицима која се сматрају осигураницима по члану 22. став 1. Закона о здравственом осигурању, 1.100 мил. динара за здравствену заштиту лица оболелих од ретких болести, 1.700 мил. динара за накнаду зараде у случају привремене спречености за рад због болести или компликација у вези са одржавањем трудноће, 600 мил. динара услед очекиваног одлива запослених у здравственим установама. Са раздела Министарства финансија планиран је трансфер у износу од 20.000 мил. динара од чега је за исплату права на здравствену заштиту планирано 19.750 мил. динара и 250 мил. динара по основу доприноса за здравствено осигурање за одређена предузећа у процесу приватизације.

Остале дотације организацијама обавезног социјалног осигурања износе 1.623,3 мил. динара (реконструкција, модернизација, реорганизација, унапређење и доградња клиничких центара, као и набавка медицинске опреме за потребе здравствених установа).

Накнаде за социјалну заштиту из буџета

Уз исплату родитељског додатка планирана је и једнократна исплата паушала за набавку опреме за дете, уместо досадашњег права на рефундацију ПДВ-а за куповину хране и опреме за бебе.

У оквиру права на дечији додаток планирана су средства за исплату још једног дечијег додатка за децу основношколског и средњошколског узраста која ће редовно похађати и завршити претходну школску годину. Када је реч о деци са сметњама у развоју и деци са инвалидитетом, за њих се ово право такође планира под повољнијим условима, тако да се повећа цензус за остваривање права на дечији додаток као и повећање његовог износа.

Пројектни зајмови

У буџет Републике Србије за 2017. годину укључени су примања и издаци по основу пројектних зајмова код којих се Република Србија директно задужује, а који до сада нису били приказани у буџету. Укупан износ пројектних зајмова укључених у буџет по наведеном основу износи 55.537.272.000 динара.

Списак економских класификација коришћених у припреми Закона о буџету Републике Србије за 2017. годину и образложење садржаја појединих економских класификација.

Економска класификација	Назив економске класификације
411	Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)
412	Социјални доприноси на терет послодавца
413	Накнаде у натури
414	Социјална давања запосленима
415	Накнаде трошкова за запослене
416	Награде запосленима и остали посебни расходи
417	Посланички додаток
421	Стални трошкови
422	Трошкови путовања
423	Услуге по уговору
424	Специјализоване услуге
425	Текуће поправке и одржавање
426	Материјал
431	Амортизација некретнина и опреме
432	Употреба култивисане имовине
435	Амортизација нематеријалне имовине
441	Отплата домаћих камата
442	Отплата страних камата
443	Отплата камата по гаранцијама
444	Пратећи трошкови задуживања
451	Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама

Економска класификација	Назив економске класификације
452	Субвенције приватним финансијским институцијама
454	Субвенције приватним предузећима
462	Дотације међународним организацијама
463	Трансфери осталим нивоима власти
464	Дотације организацијама обавезног социјалног осигурања
465	Остале дотације и трансфери
472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета
481	Дотације невладиним организацијама
482	Порези, обавезне таксе и казне
483	Новчане казне и пенали по решењу судова
484	Накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока
485	Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа
489	Расходи који се финансирају из средстава за реализацију Националног инвестиционог плана
499	Средства резерве
511	Зграде и грађевински објекти
512	Машине и опрема
513	Остале некретнине и опрема
514	Култивисана имовина
515	Нематеријална имовина
521	Робне резерве
522	Залихе производње
523	Залихе робе за даљу продају
541	Земљиште
551	Нефинансијска имовина која се финансира из средстава за реализацију Националног инвестиционог плана
611	Отплата главнице домаћим кредиторима
612	Отплата главнице страним кредиторима
613	Отплата главнице по гаранцијама
615	Отплата гаранција по комерцијалним трансакцијама
621	Набавка домаће финансијске имовине
622	Набавка стране финансијске имовине

Обзиром да се у припреми буџета, према Закону о буџетском систему, користе јединствене буџетске класификације, прописане Правилником о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем и да се буџет, због могућих одступања у основним параметрима који се користе приликом планирања, припрема на трећем нивоу економских класификација, у циљу разумевања садржаја тих класификација, ближе се образлажу поједине економске класификације, и то:

Расходи за запослене

411 и 412 - Плате, додаци и накнаде запослених (зараде) и Социјални доприноси на терет послодавца

На економској класификацији 411 планиране су плате, додаци и накнаде стално запослених, плате приправника, привремено запослених, плате по основу судских пресуда и др.

На економској класификацији 412 планирани су социјални доприноси на терет послодавца (допринос за ПИО, допринос за здравствено осигурање и незапосленост).

413 - Накнаде у природи

Накнаде у природи - превоз запослених на посао и са посла - маркица, паркирање и др.

414 - Социјална давања запосленима

Социјална давања запосленима садрже конта за исплате накнада које иду на терет фондова (породиљско боловање, боловања преко 30 дана, инвалидност рада другог степена), отпремнине приликом одласка у пензију и помоћ у случају смрти запосленог или члана уже породице, помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице и др.).

415 - Накнаде трошкова запосленима

Накнаде трошкова за запослене на економској класификацији 415 (накнаде трошкова за одвојен живот од породице, накнаде трошкова за превоз на посао и са посла у готовини, накнаде трошкова за смештај изабраних, постављених и именованих лица и др.).

416 - Награде, бонуси и остали посебни расходи

Награде запосленима - јубиларне награде (зависно од броја година проведених на раду), награде за посебне резултате рада, накнаде члановима комисија.

417 - Посланички додатак

Посланички додатак на економској класификацији 417 исплаћује се у складу са Законом о примањима народних посланика у Народној скупштини Републике Србије, а ближе уређена одлукама Административног одбора.

Коришћење услуга и роба

421 - Стални трошкови

Обухватају следеће трошкове:

- трошкове платног промета и банкарских услуга;
- трошкове услуга комуникација (фиксних и мобилних телефона, телефакса, интернета, услуге поште и доставе и слично);
- трошкове осигурања (имовине, као што су: зграде, возила и остала дугорочна имовина и осигурање запослених);
- трошкове закупа имовине и пословног простора;
- трошкове енергетских услуга (услуге за електричну енергију и услуге грејања);
- трошкове комуналних услуга (услуге водовода и канализације, услуге редовног одржавања, као што су: заштита имовине, чишћења, одвоз отпада и остале комуналне услуге, као што је накнада за коришћење градског грађевинског земљишта и слично).

422 - Трошкови путовања

Средства у оквиру ове апропријације економске класификације, обезбеђују се за финансирање трошкова службених путовања у земљи и иностранству, трошкове превоза, смештаја и дневница (исхране) на службеном путу, трошкове превоза у јавном саобраћају по службеном послу,

транспортне трошкове службе и сл; у Војсци за трошкове наградног одсуства, накнаде за превоз код коришћења одсуства због приватних послова, одсуства за опоравак, одсуства ради обиласка породице по основу одвојеног живота због премештаја у друго место службовања и сл, ангажовање возила правних и физичких лица ван Војске. Такође, обезбеђују се средства за трошкове путовања ученика који учествују на републичким и међународним такмичењима и остали трошкови транспорта.

423 - Услуге по уговору

На овој економској класификацији опредељују се средства за:

- административне услуге (услуге превођења, секретарске услуге, рачуноводствене услуге и остале административне услуге);
- услуге одржавања рачунара и израде одговарајућих софтвера;
- услуге образовања и усавршавања запослених;
- услуге информисања (штампање билтена, часописа или публикација, услуге информисања јавности и односа са јавношћу - услуге рекламирања, ангажовање продукцијских кућа за медијске услуге радија и телевизије);
- услуге ревизије, адвокатске услуге, правне услуге и остале стручне услуге;
- котизације за семинаре и стручна саветовања, издаци за стручне испите, објављивање тендера и информативних огласа;
- домаћинство и угоститељство (прање, чишћење, угоститељске услуге и репрезентација);
- ангажовање лица по уговору о делу (правно заступање пред домаћим и међународним судовима, вештачења и сл), систематски преглед запослених;

424 - Специјализоване услуге

Услуге за потребе реализације значајних пројеката из разних области, које нису стандардно класификоване у контном плану, а појединачно се различито (нестандардно) исказују код буџетских корисника.

У специјализоване услуге се класификују, и то:

- пољопривредне услуге (услуге заштите животиња и биља);
- услуге образовања, културе и спорта;
- медицинске услуге (здравствена заштита по уговору, здравствена заштита по конвенцији, услуге јавног здравства - инспекција и анализа, лабораторијске услуге и остале медицинске услуге);
- услуге одржавања аутопутева, националних паркова и природних површина;
- услуге очувања животне средине, услуге науке и геодетске услуге, као и остале специјализоване услуге.

Преко ове економске класификације реализују се пројекти Министарства науке у складу са Законом о научно-истраживачкој делатности.

425 - Текуће поправке и одржавања

На овој економској класификацији обезбеђују се средства за поправке и одржавање зграда и опреме, намештаја, поправке електричне и електронске опреме, административне опреме, возног парка, остале опреме, као и поправке и одржавање пословног простора (зидарски, столарски, молерски, водоинсталатерски, електричарски и сл. радови); одржавање опреме за пољопривреду, опреме за очување животне средине и науку, медицинске и лабораторијске опреме, опреме за образовање, спорт и културу, војску, јавну безбедност.

426 – Материјал

Под расходима материјала подразумевају се:

- административни материјал (канцеларијски материјал, заштитна или радна одећа и униформе);

Средства исказана на овој економској класификацији, не могу се односити на средства потребна за расходе за радну одећу (одећа и ципеле) и службену одећу, осим у случајевима да је радна одећа прописана. Право на планирање средстава за расходе за радну униформу (одећа и ципеле), службену одећу, униформе и заштитна одела, у складу са Посебним колективним уговором за државне органе имају они државни органи и организације који имају запослене на радним местима са посебним условима рада, и то: послове инспекцијског и другог надзора; послове возача; послове хидролошких и геодетских мерења на терену, авио снимања, руковања фотограметријским инструментима и лабораторије; послове везане за рад на противградним полигонима, радарима и изолованим метеоролошким станицама; лабораторијске и друге сличне послове који се обављају хемикалијама опасним по здравље; послове који су изложени сталној буци високог интензитета која потиче од уређаја који се користе у раду; послове судског и административног извршења; послове архивског манипуланта и архивског деопа; послове достављача, курира и спремачица; послове програмера, оператера и организатора рада на рачунарима; послове физичког обезбеђења, противпожарне заштите, стражара, чувара и портира; послове дактилографа, ложача, перача возила, телефонисте и запослених у бифеу - ресторану; послове запослених у штампарији.

- материјал за образовање и усавршавање запослених (гласила о прописима, стручна литература и сл;

- материјал за саобраћај (издаци за гориво, бензин, дизел гориво, мазиво и остали материјал за превозна средства);

- материјал за домаћинство (производи за чишћење, хигијенски производи);

- материјал за угоститељство (материјал за припремање хране и пиће);

- материјал за пољопривреду (храна за животиње, природна и вештачка ђубрива, семе, биљке и остали материјал за пољопривреду;

- материјал за очување животне средине (за метеоролошка мерења, за истраживање и развој, тестирање ваздуха, тестирање воде, тла и остали материјали за очување животне средине и науку);

- материјали за посебне намене (заставе, пломбе за печатање, резервни делови, алат и ситан инвентар).

Субвенције

451 - Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама

На овој економској класификацији исказују се текуће и капиталне субвенције, и то:

- јавном железничком саобраћају;

- за водопривреду, пољопривреду;

- осталим јавним нефинансијским предузећима и организацијама.

Остали расходи

481 - Дотације невладиним организацијама

На овој економској класификацији исказују се дотације невладиним организацијама, и то:

- организацијама које пружају помоћ домаћинствима, дотације у натури, Црвеном крсту

Србије;

- спортским и омладинским организацијама (спортским савезима);

- етничким заједницама и мањинама;

- верским заједницама;

- осталим удружењима грађана и политичким странкама.

484 - Накнаде штете за повреде или штету нанету услед елементарних непогода или других природних узрока

Средства ове апропријације намењена су за измиривање обавеза по основу процене штете (поступак за утврђивање процене штете настале услед елементарних непогода или других природних узрока спроводе општинске комисије) чију укупну вредност претходно верификује Владина комисија за измиривање штете нанете услед елементарних непогода или других природних узрока.

Издаци за нефинансијску имовину

511, 512, 513 и 515 - Зграде и грађевински објекти, Машине и опрема, Остале некретнине и опрема, Нематеријална имовина

511 - средства у оквиру ове апропријације обезбеђују се за: куповину зграда и објеката, изградњу зграда и објеката, капитално одржавање зграда и објеката и пројектно планирање (процена изводљивости, израда идејних пројеката и пројектне документације);

512 - саобраћајна опрема (најчешће за аутомобиле, комбије, теренска возила, камионе, тракторе, чамце, бродове хеликоптере, авионе и сл.); административна опрема (намештај и уградна опрема, рачунарска опрема, мреже за рачунарско повезивање, телефонске централе са припадајућим инсталацијама и апаратима, телефони, мобилни телефони, електронска опрема, опрема за домаћинство - уређаји за ресторане и кафе бифее, опрема за образовање и културу, медицинска опрема и опрема за војску и јавну безбедност; књиге у библиотеци, уметничка дела, природне реткости и сл;

513 - 515 - остала основна средства (компјутерски софтвери, уметничка дела, природне реткости, култивисана имовина - стока, вишегодишњи засади, издаци за патенте и технологију, техничку документацију, лиценце, концесије, заштитни знак, индустријска заштитна права, занатска и слична права, остала заштићена права и интелектуална својина, права коришћења имовине у туђем власништву, прикључак на телефонске линије и остала нематеријална права).

Набавка финансијске имовине

621 - Набавка домаће финансијске имовине

На овој економској класификацији исказује се набавка домаћих хартија од вредности, изузев акција, кредити осталим нивоима власти, кредити финансијским институцијама, кредити физичким лицима и домаћинствима, кредити домаћим нефинансијским приватним предузећима, набавка домаћих акција и осталог капитала (учешће капитала у домаћим нефинансијским јавним предузећима и институцијама, учешће капитала у домаћим нефинансијским приватним предузећима и учешће капитала у домаћим пословним банкама).

III. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОГА ПОТРЕБНИХ СРЕДСТАВА ПО КОРИСНИЦИМА БУЏЕТА (РАСХОДИ)

У буџетској процедури Министарство финансија разматра захтеве корисника буџетских средстава садржане у предлозима њихових финансијских планова, који су у складу са Законом о буџетском систему исказани на програмски начин.

Програмски буџет распоређује буџетска средства према намени. Овако представљени расходи омогућавају лакше праћење ефеката утрошених средстава као и евалуацију да ли се средства троше у складу са циљевима Владе.

У делу Образложење – Програмске информације налазе се образложења програмских структура које су доставили буџетски корисници уз предлоге финансијских планова.

IV. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се доношење овог закона по хитном поступку, у складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12-пречишћен текст), како би се спречиле штетне последице на рад државних органа и организација обавезног социјалног осигурања. Објективне околности и догађања која су се десила у току законске процедуре за припрему Закона, проузроковале су пролонгирање рокова из буџетског календара у погледу усвајања предлога буџета, посебно имајући у виду договоре између Владе и мисије Међународног монетарног фонда поводом *Stand-by* аранжмана из предострожности. Стога, доношење овог закона и предлога одлука по хитном поступку потребно је ради неопходних материјалних и других услова за финансирање рада државних органа и организација на целој територији Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА РАНИЈЕ СТУПАЊЕ НА СНАГУ ЗАКОНА

Предлаже се да овај закон ступи на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС”. Нарочито оправдани разлози за раније ступање на снагу овог закона, у смислу члана 196. Устава Републике Србије, састоје се у потреби да се обезбеди несметано функционисање и финансирање државних органа и организација. Стога је ради обезбеђења финансирања остваривања права и дужности Републике утврђених Уставом и законом, потребно да се омогући несметано извршавање расхода, с обзиром да фискална година почиње од 1. јануара 2017. године. У случају да се Закон донесе 31. децембра 2016. године, била би доведена у питање редовна динамика извршавања расхода Републике, а тиме и извршавање функција и надлежности Републике. Посебно би било угрожено финансирање пензија, социјалних давања и обезбеђивање средстава за исплату плата у јавним службама и државним органима, тј. од 1. јануара 2017. године, када и почиње буџетска година према Закону о буџетском систему.